

MEMO

Aan : Gemeenteraad Noordoostpolder
Van : College van burgemeester en wethouders
Datum : 25 januari 2023
Onderwerp : Voortgang Erfgoeddeal Nagele

Bijzonder Nagele

Het verhaal van Nagele is architectonisch, cultuurhistorisch en sociaal-maatschappelijk internationaal onderscheidend. Tot op vandaag is de structuur en architectuur van Nagele vrijwel onaangetast. De erfgoedwaarden die bij dit dorp horen, liggen vooral in het sociaal-maatschappelijke verhaal en de architectuur. De waarden die destijds werden nagestreefd bij de bouw, zoals licht, lucht en ruimte, zijn ook nu nog altijd voelbaar en tastbaar. In Nagele kun je ademen.

Nu, na meer dan 75 jaar, groeit de belangstelling en interesse voor het bijzondere verhaal van Nagele. Maar het is wel zaak dat we dit bijzonder dorp levendig houden; het huidige karakter heeft namelijk wel iets weg van een krimpdorp. Erfgoed kan voor die verlevendiging, onder meer door het zorgen voor een economische 'push' vanuit toerisme en recreatie, een belangrijke rol spelen. Zo huisvest de katholieke kerk al 25 jaar Museum Nagele, en exploiteert Stichting Hendrik de Keijzer een 'museumhuis' in de Karwijnhof. Maar er kan meer.

Erfgoeddeal

Door de uitvoering van de Erfgoeddeal 'Stijlicoon Nagele' wordt in 2022 en 2023 ingezet op een kwaliteitsslag in de infrastructuur van het dorp (o.a. door betere fysieke en digitale toeristische ontsluiting en een bijdrage aan de herinrichting van MFC 't Rietveld), op een betere beleving van het erfgoed (o.a. door de herinrichting van Museum Nagele, bewegwijzering en meubilair in de openbare ruimte) en op de ontwikkeling van een visie op de toekomst van Nagele (o.a. door een ontwerptraject i.s.m. met het Atelier Rijksbouwmeester). Op 31 januari 2022 stelde de raad het projectplan en de begroting voor de Erfgoeddeal vast.

[Gemeenteraad 31 januari 2022 19:30:00, Gemeente Noordoostpolder](#)

Het Rijk heeft € 472.000 exclusief compensabele btw hiervoor beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in 2022 beschikbaar gemaakt in de vorm van een decentralisatie-uitkering.

Extern projectleider Mirjam Blott is in 2022 aangesteld om samen met inwoners, de gemeente, maatschappelijke instellingen en organisaties uitvoering te geven aan de Erfgoeddeal, in lijn met het projectplan en de bijbehorende begroting.

Concrete doelen/resultaten

Het projectplan benoemt de volgende concrete resultaten:

- Visie ruimtelijke doorontwikkeling Nagele
- Modernisering Museum Nagele
- Herinrichting MFC 't Rietveld
- Informatievoorziening en straatmeubilair
- Digitaal Platform
- Profilering en identiteit

- Ontwerp uitkijktoren
- Fietspad Nagele-Schokland

Stand van zaken diverse deelprojecten

Visie ruimtelijke doorontwikkeling Nagele

- Vanuit het College van Rijksadviseurs werd de gemeente de kans geboden mee te doen aan het Young Innovators programma. Onderwerp vormt de toekomstige uitbreiding van Nagele, een opgave waar vernieuwings- en verbeeldingskracht nodig is om recht te doen aan de bijzondere ontstaansgeschiedenis van het dorp. In het kader van dit programma én de Erfgoeddeal voerden twee jonge ontwerpers een vrije opdracht uit voor de groei van Nagele op de kavel ten oosten van het dorp. Op 26 november hebben zij een workshop gehouden om informatie op te halen en te delen met mensen uit het dorp. Deze maand (januari 2023) ronden zij hun opdracht af.
- Komend half jaar gaan deze ontwerpers de visie voor groei binnen en buiten het dorp uitwerken. De visie is ook onderdeel van de Erfgoeddeal. Hierbij wordt ook een onderzoek gedaan naar herbestemming van maatschappelijk vastgoed binnen de Ring en de transformatie naar woningen.
- In het voormalige schoolgebouw aan de Ring 11 (voormalige christelijke basisschool De Klimop) heeft stichting Polderwijs zich deze zomer gevestigd. Wellicht zal er in 2023 een openbare verkoop van schoolgebouwen Ring 1 en 11 te Nagele gaan plaatsvinden onder voorwaarde van instandhouding van de monumentale condities. In het licht van de Erfgoeddeal worden momenteel scenario's hiervoor verkend.

Modernisering Museum Nagele

- Vanuit de Erfgoeddeal wordt het lage dak van het museumgebouw vernieuwd. Er is inmiddels een offerte, en ergens in de komende maanden vinden de werkzaamheden plaats.
- In november is de keuze gemaakt voor een vormgevingsbureau dat de herinrichting van het museum (vaste opstelling) op zich neemt. De keuze is, na een kennismakingstraject met meerdere bureaus, unaniem door het museum gemaakt. Het gerenommeerde bureau maakte in het verleden o.a. een spraakmakende Rietveld-expositie in het Utrechtse Centraal Museum en voert ook veel erfgoed-belevingsprojecten uit waarin lokale musea worden verbonden met de directe omgeving/buitenruimte. De herinrichting is voorzien in het najaar van 2023.

Herinrichting MFC 't Rietveld

- Daarnaast wordt dit jaar vanuit de Erfgoeddeal bijgedragen aan de herinrichting van het MFC, mede om hier een horecafunctie te realiseren die naast voor bewoners ook incidenteel toeristisch/recreatief kan worden ingezet.
- Vanuit de Erfgoeddeal werd mogelijk gemaakt aan de plannen voor de herinrichting van het MFC tevens een ontwerp voor de buitenruimte te koppelen. Dit ontwerp werd gemaakt door het Bureau Mien Ruijs, werd begeleid door het Kwaliteitsteam Nagele en wordt in 2023 gerealiseerd.
- Voor aanvullende financiering van de herinrichting heeft het MFC kort voor de zomervakantie 2022 een succesvolle actie gevoerd waar de inkomsten bijna tegen de € 100.000 liepen.

Informatievoorziening en straatmeubilair

Dit projectonderdeel wordt in februari 2023 opgestart.

Digitaal Platform/ Profilering en identiteit

Een start aan dit onderdeel werd gegeven in een sessie met vertegenwoordigers vanuit Dorpsbelang en Museum Nagele, onder begeleiding van een marketingbureau. Op basis hiervan werd in kaart gebracht op welke manier de digitale vindbaarheid en profilering van Nagele kan worden verbeterd. Dit traject krijgt binnenkort een vervolg, o.a. door de organisatie van een brede bijeenkomst met stakeholders die op welke manier dan ook (digitaal) communiceren over Nagele. Daarnaast wordt dit jaar met diverse partijen buiten Nagele (o.a. Museum Schokland) de samenwerking op het gebied van o.a. marketing versterkt.

Ontwerp uitkijktoren

Onderdeel van de profilering van Nagele vormt het proces om te komen tot een eerste idee voor een nieuw 'icoon' voor Nagele. Dit proces wordt geïntegreerd in het profileringstraject, zoals hierboven beschreven.

Fietspad Nagele-Schokland

Voor de ontwikkeling van een fietspad Nagele – Schokland (een vurige wens van de lokale bevolking) is in 2022 de financiële haalbaarheid en grondverwerving onderzocht. Het is niet mogelijk gebleken de benodigde gronden voor de aanleg van het fietspad van de eigenaren te verwerven. Ook kon met de pachters geen overeenstemming worden bereikt. Vanuit het projectplan Recreatieve routeontwikkeling wordt nu gekeken naar een andere passende recreatieve routeontsluiting voor Nagele.

Erfgoeddeal-gerelateerde projecten en ontwikkelingen

Naast en in het verlengde van de in het projectplan Erfgoeddeal gedefinieerde projecten speelt in Nagele nog het volgende.

Proeftuin aardgasvrije wijken Nagele in Balans

Na het realiseren van het eerste deelproject 'Kernvariant' eind 2021, waarbij 8 woningen aan de Ring en voormalig schoolgebouw De Acht zijn aangesloten op een warmtenet, worden ervaringen opgedaan.

In 2022 is gewerkt aan het vervolg met focus op de renovatie die Mercatus in 2023 gaat uitvoeren aan 55 woningen in de Gerstehof en Lucernehof. Daarnaast is ook het plan voor een warmtesysteem voor het gehele dorp verder uitgewerkt.

In de loop van 2022 is gebleken dat het operationele systeem met warmtebuffer nog de nodige aanpassingen nodig heeft om de beoogde efficiëntie te halen.

Technisch gezien functioneert het goed en gebruikers zijn zeer tevreden, maar efficiëntieverbetering is noodzakelijk om het verantwoord verder uit te rollen.

Daarom wordt er bij de renovatie van de 55 woningen in de Gerstehof en Lucernehof gezocht naar een tijdelijk alternatief. In 2023 gaat de realisatie van *Nagele in Balans* verder met het beoogde doel, een aardgasvrij Nagele.

Nieuwbouw woningen

- OVT ontwikkelt 5 woningen aan de Lucernehof. Ontwikkelaar krijgt het financieel op dit moment niet rond. Realisatie is uitgesteld tot eind 2023.
- In september 2022 heeft de gemeenteraad een kavel aangewezen voor de uitbreiding van het dorp.

Kerkenvisie

De voor de gemeente NOP ontwikkelde kerkenvisie gaat begin 2023 naar het college. Hierin wordt ook aandacht geschonken aan de kerken in Nagele. De te vernieuwen dorpsvisie Nagele (2023) zal een visie gaan omvatten op toekomstige invulling van de kerken.

Leefbaarheid en veiligheid

Iedere 5 weken vindt overleg plaats tussen met politie, Mercatus, buurtwerk en wijkbeheer inzake Nagele rondom leefbaarheid en veiligheid.

Activiteiten 2022:

- Het opzetten van een hagenproject i.s.m. Mercatus en WB/DB vindt onder de bewoners geen draagvlak.
- Voorbereiden en medewerking realisatie beweegtuin/speeltoestellen.
- Ontwerp buitenruimte i.s.m. Anet Scholma/Buro Mien Ruijs
- Deelnemen werkgroep mensen met onbegrepen gedrag, psychische kwetsbare bewoners ism Windesheim en dorpsbelang, buurtwerk, politie, Mercatus
- Samen met IGW partners alle meldingen overlast en sociale problemen opgepakt.
- Bewoners initiatief realisatie hondenspeelveld.
- Ondersteuning bewoners initiatief realisatie skatebaan is afgebroken, geen draagvlak.
-

Activiteiten 2023:

- Plantjesdag ergens in april/mei, moet nog gepland worden
- ALV DB ergens in april
- MFC Rietveld opzetten haalbare en realistische exploitatie
- Oppakken en begeleiden bewoners initiatieven beweegtuin/speeltoestellen
- Mogelijk doorstart dorpsvisie 2.0
- Mogelijk uitbouwen van inloopsprekuren voor inwoners

Tot slot

Begin 2024 komt er een eindrapportage van de Erfgoeddeal waarin wij concreet aangeven wat er bereikt is met de Erfgoeddeal in de afgelopen jaren.